

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ด.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

ผลการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยการประยุกต์การคิดตามหลักโยนิโสมนสิการของศาสนาพุทธ
ต่อความวุ่นวายของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา

หนังสืออ้างอิง
เฉพาะในห้องสมุด

สมัย พรหมประดิษฐ์

30 ก.ค. 2546

167083

74.000x205

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มีนาคม 2546

ISBN 974-9602-38-2

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์
ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมคิด บุญเรือง)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ สุทธิธาทิพย์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมคิด บุญเรือง)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ สุทธิธาทิพย์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

..... กรรมการ

(แพทย์หญิงวัลลดา ปุณศรีวิวัฒน์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์บุญร่วม ทิพพศรี)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 25 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2546

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทจาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2545

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณา ตลอดจนความเอาใจใส่อย่างยิ่งจาก ผศ. ดร.สมคิด บุญเรือง ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผศ. ดร.สุรินทร์ สุทธิธาทิพย์ และ ผศ. ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ชี้แนะ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนได้ให้กำลังใจผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของโปรแกรม และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่านที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้ถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ คณะจารย์ประจำภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยา ทุกท่านที่ ประสิทธิ์ประสาทความรู้ตามหลักสูตรจิตวิทยาการให้คำปรึกษา

งานวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จไม่ได้ ถ้าไม่ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากคุณตา คุณยายใน สถานสงเคราะห์คนชราบ้านเขาบ่อแก้ว จังหวัดนครสวรรค์ และสถานสงเคราะห์คนชราบ้าน บางละมุง จังหวัดชลบุรี ที่สละเวลาและให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการศึกษาวิจัยด้วยความเต็มใจ ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์และเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและให้ความเป็น กันเองในการทำวิจัยเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอบุคคล พี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ชาวจิตวิทยาและชาวหอ 18 ทุกคน ขอขอบคุณพี่พิเศษ พี่ชราพร พี่ธัญญาภรณ์ พี่วัลลา พี่ธนิศา น้องวรวิศา น้องวรกร น้องฉัฐพล น้องสุรภียา น้องอนัญพร พระมหาสุระพร คุณศศิธรและลูกสาว ขอขอบคุณกำลังใจจากแม่และน้อง ขอขอบคุณเป็นพิเศษสำหรับพี่ภคณิชา พี่สาวผู้มีน้ำใจ ที่ทำให้ได้โอกาสเริ่มต้นชีวิตการศึกษาอีกครั้ง

สมัย พรหมประดิษฐ์

43910760 : สาขาวิชา : จิตวิทยาการให้คำปรึกษา ; วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา)

คำสำคัญ : ความว้าเหว่/สูงอาย/การคิดตามหลักโยนิโสมนสิการ

สมัช พรหมประดิษฐ์ : ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มโดยการประยุกต์การคิดตามหลักโยนิโสมนสิการของศาสนาพุทธต่อความว้าเหว่ของผู้สูงอายุ (THE EFFECTS OF GROUP COUNSELING BY APPLYING THE BUDDHIST'S YONISOMANASIKARA ON THE ELDERLY'S LONELINESS.) อาจารย์ผู้ควบคุม : สมคิด บุญเรือง, อ.ค., สุรินทร์ สุทธิชาติพิทย์, Ed.D., ไพรัตน์ วงษ์นาม, อ.ค., 162 หน้า. ISBN 974-9602-38-2

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการให้คำปรึกษากลุ่มโดยการประยุกต์การคิดตามหลักโยนิโสมนสิการของศาสนาพุทธต่อความว้าเหว่ของผู้สูงอายุ ในสถานสงเคราะห์คนชรา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรารูปแบบบ้านเช่าบ่อแก้ว จังหวัดนครสวรรค์ ที่มีคะแนนความว้าเหว่สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยจำนวน 12 คน สุ่มอย่างง่ายมาจำนวน 10 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดความว้าเหว่และโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มโดยการประยุกต์การคิดตามหลักโยนิโสมนสิการของศาสนาพุทธที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดำเนินการทดลองแบบกลุ่มจำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 90-120 นาที โดยเป็นแบบแผนการวิจัยเชิงทดลองสองตัวประกอบแบบวัดซ้ำหนึ่งตัวประกอบ (a two-factor experiments with repeated measures on one factor) แบ่งการทดลองเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (Repeated-measure analysis of variance : one between-subjects variable and one within-subjects variable) และทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่โดยวิธีการแบบนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls method)

ผลการวิจัยพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีทดลองกับระยะเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้สูงอายุกลุ่มทดลองมีความว้าเหว่ต่ำกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้สูงอายุกลุ่มทดลองมีความว้าเหว่ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลต่ำกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

43910760 : MAJOR : COUNSELING PSYCHOLOGY ;

M.S. (COUNSELING PSYCHOLOGY)

KEYWORD : LONELINESS /ELDERLIES/ YONISOMANASIKARA

PROGRAMMING

SAMAI PROMPRADIT : THE EFFECTS OF GROUP COUNSELING BY
APPLYING THE BUDDHIST 'S YONISOMANASIKARA ON THE ELDERLY'S
LONELINESS. THESIS ADVISORS : SOMKIT BOONRAUNG, Ph.D., SURIN
SUTHITHATIP, Ed.D., PAIRAT WONGNAM, Ph.D., 162 P. ISBN 974-9602-38-2

The purpose of this research was to study the effects of group counseling by applying the buddhist's yonisomanasikara on the elderly's loneliness in home for the aged. The sample composed of ten elderlies who had the scores above the mean in the loneliness scale. The simple random sampling method was used to collect the sample which was divided into two groups : an experimental group and a control group with five persons in each group. The instruments used in this research were the program of group counseling by applying the buddhist's yonisomanasikara and the loneliness test. The interventions were group administered for eight sessions. Each session lasted about ninety to one-hundred and twenty minutes. The research design was a two-factor experiment with repeated measures on one factor. The study was divided into three phases : the pre-test phase, the post-test phase and the follow up phase. The data were analyzed by repeated-measure analysis of variance and testing difference among mean by the Newman-Keul's test of multiple-comparison procedures.

The result revealed that there was a statistically significant interaction at .05 level between the methods and the duration of the experiment. Participants in the experimental group had lower loneliness than participants in the control group in the post-test and the follow up phase with the statistical significance at .05. Participants in the experimental group had lower loneliness in the post-test and the follow up than in the pre-test phase with the statistical significance at .05.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
สารบัญ.....	๗
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ความว้าเหว.....	7
ความหมายของความว้าเหว.....	7
ชนิดของความว้าเหว.....	8
สาเหตุของความว้าเหว.....	9
ลักษณะทางอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมของบุคคลที่ว้าเหว.....	14
การประเมินความว้าเหวในผู้สูงอายุ.....	16
สถานสงเคราะห์คนชรา.....	18
สถานสงเคราะห์คนชราบ้านเขาบ่อแก้ว.....	20
ปัญหาของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา.....	21

แนวคิดเกี่ยวกับการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	22
การให้คำปรึกษาตามแนวพุทธศาสตร์.....	34
การพิจารณาธรรมชาติของมนุษย์.....	34
โครงสร้างของบุคลิกภาพ.....	35
การพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์.....	37
จุดมุ่งหมายการให้คำปรึกษาตามแนวพุทธศาสตร์.....	39
หลักการให้คำปรึกษาตามแนวพุทธศาสตร์.....	40
วิธีการให้คำปรึกษาตามแนวพุทธศาสตร์.....	41
เทคนิคการให้คำปรึกษาตามแนวพุทธศาสตร์.....	43
ประสบการณ์ที่ผู้รับคำปรึกษาได้รับ.....	45
การติดตามหลัก โยนิโสมนสิการ.....	46
ความสำคัญของโยนิโสมนสิการ.....	46
ความหมายของโยนิโสมนสิการ.....	46
องค์ประกอบของโยนิโสมนสิการ.....	47
กลไกการทำงานของโยนิโสมนสิการ.....	47
วิธีติดตามหลัก โยนิโสมนสิการ.....	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความว้าวุ่นของผู้สูงอายุ.....	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา.....	57
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแนวพุทธศาสตร์ และการติดตามหลัก โยนิโสมนสิการ.....	59
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	63
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	63
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	64
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	64
การดำเนินการทดลอง.....	66
วิธีดำเนินการทดลอง.....	67
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	81
สรุปผลการวิจัย.....	82
อภิปรายผล.....	82
ข้อเสนอแนะ.....	89
บรรณานุกรม.....	90
ภาคผนวก.....	100
ภาคผนวก ก.....	101
ภาคผนวก ข.....	142
ภาคผนวก ค.....	146
ภาคผนวก ง.....	158
ภาคผนวก จ.....	160
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	162

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	แบบแผนการทดลอง.....	66
2	คะแนนความไว้วางใจ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลของผู้สูงอายุกลุ่มทดลองและผู้สูงอายุ กลุ่มควบคุม.....	70
3	คะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความไว้วางใจในระยะต่าง ๆ ของการทดลองของผู้สูงอายุกลุ่มทดลอง และผู้สูงอายุกลุ่มควบคุม.....	71
4	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความไว้วางใจ ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะของการทดลอง.....	74
5	ผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะก่อนการทดลอง.....	76
6	ผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะหลังการทดลอง.....	76
7	ผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะติดตามผล.....	77
8	ผลการทดสอบผลย่อยของระยะเวลาในผู้สูงอายุที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยการประยุกต์การคิดตามหลักโยนิโสมนสิการของศาสนาพุทธ.....	78
9	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความไว้วางใจเป็นรายคู่ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลด้วยวิธีการทดสอบแบบนิวแมน-คูลส์.....	79
10	ผลการทดสอบผลย่อยของระยะเวลาในผู้สูงอายุกลุ่มควบคุม.....	80

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

- 1 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความว่าเหวของผู้สูงอายุกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษา
กลุ่มโดยการประยุกต์การคิดตามหลักโยนิโสมนสิการของศาสนาพุทธและผู้สูงอายุ
กลุ่มควบคุมในระยะต่าง ๆ ของการทดลอง..... 72
- 2 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความว่าเหวในระยะต่าง ๆ ของการทดลองของ
ผู้สูงอายุที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มโดยการประยุกต์การคิดตามหลัก
โยนิโสมนสิการของศาสนาพุทธและผู้สูงอายุกลุ่มควบคุม..... 73
- 3 กราฟเส้นแสดงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของ
การทดลอง..... 75